

Kar Dağıtım Politikası

Kar Dağıtım Kavramı

- Kar dağıtımı, ilgili mali yılda elde edilen karın ne şekilde kullanılacağını ifade etmektedir.
- Şirketlerin mali yıl boyunca gerçekleştirdikleri faaliyetler sonucunda ulaştıkları finansal sonuç dönem karı veya zararı olarak ifade edilmektedir.
- Zarar eden şirketler için kar dağıtımı söz konusu değildir. Ancak kar eden şirketler için kar dağıtımı yapılıp yapılmayacağı, yapılacaksa ne kadarının hangi yöntemle dağıtılacağı gibi hususları içeren dönem karının ne şekilde kullanılacağına ilişkin zorlu bir finansal karar süreci başlamaktadır.

- Şirketlerin dönem karı olarak elde ettikleri karın tamamını veya bir bölümünü pay sahiplerine dağıtmalarına kar dağıtımı denilmektedir.
- Kar payı, hisse sahiplerine dağıtılmasına karar verilen ve bu kişilerin her birine kardan düşen paydır.
- Kar payı dağıtımı sağlanan kazançlardan ve/veya daha önceki dönemlerde dağıtılmayarak şirket bünyesinde tutulan karlardan dağıtılabilmektedir.

- Kar dağıtımı pay sahiplerine hisseleri oranında nakit kar payı veya bedelsiz hisse senedi verilmesi şeklinde gerçekleştirilebilmektedir.
- Şirketlerin nakit kar dağıtımı yapması ile birlikte pay sahipleri şirkete yatırım yapma amaçlarından biri olan kar payı getirisi elde etme amacına ulaşmaktadırlar.
- Bazı pay sahipleri ise yatırımlarının değerini artırarak daha büyük tutarda yatırımlara ulaşmayı istediği için bedelsiz hisse dağıtımını tercih etmektedirler.

Kar Dağıtım Politikası

- Kar dağıtım politikası, şirketlerin elde ettiği net karın hissedarlar, dağıtılmamış karlar ve yedek akçeler arasındaki dağılımını belirleyen politikalardır.
- Kar dağıtım politikası elde edilen net karın ne kadarının dağıtılacağı ve ne kadarının şirkette alıkonulacağı konusundaki kararı içermektedir.
- Şirketlerin kar dağıtım politikaları, şirketin ihtiyaçları başta olmak üzere hissedarlar, yatırımcılar, işçiler, tedarikçiler, devlet gibi şirketle doğrudan ve dolaylı ilişkili menfaat sahiplerinden etkilenmektedir.

Kar Dağıtım Politikası Türleri

- **Artık Kar Dağıtımı:** Bu politikada şirketler elde ettikleri karları, daha karlı yatırım fırsatları mevcutsa şirkette tutmakta, karlı yatırım fırsatları mevcut değilse hissedarlarına kar payı olarak dağıtmaktadırlar.
- **Sabit Tutarda Kar Dağıtımı:** Bu yöntemde şirketler yıllar itibari ile kazançlarında meydana gelen azalış ve artışlara rağmen her yıl sabit bir tutarda kar payı dağıtımını yapmaktadır.
- **Sabit Oranda Kar Dağıtımı:** Şirketler her yıl sabit bir tutarda kar payı dağıtmak yerine, karlarının sabit bir oranını kar payı olarak dağıtmayı tercih edebilmektedirler.

- **İstikrarlı Kar Dağıtımı:** Sabit miktarda kar dağıtımı şirketlerin dağıtacağı kar payları ile faaliyet sonuçları arasındaki ilişkiyi tamamen görmezden gelirken, sabit oranlı kar dağıtımı ise dağıtılacak kar payını tamamen faaliyet sonuçlarına endekslemektedir. Bu iki yöntemin dezavantajlarından uzaklaşan yöntem ise istikrarlı kar dağıtımıdır.
- **Sabit Tutarda Bir Kara İlave Olarak Kar Dağıtımı:** Şirketler bazı yıllarda kazanç elde ederken bazı yıllarda ise zarar etmektedir. Bu nedenle bazı şirketler hissedarlarına sabit oranda bir kar payı vermeyi taahhüt etmekte, kazancın yüksek olduğu dönemlerde ise ilave bir kar payı ödemesi söz konusu olmaktadır.

- **Düzensiz Kar Dağıtımı:** Bazı şirketler yıllar itibari ile kazançlarında meydana gelen artış ve azalışları hissedarlarına da yansıtmak istemektedirler. Kazancın yüksek olduğu dönemlerde hissedarlar yüksek kar payı elde etmekte; kazancın düşük olduğu dönemlerde düşük kar payı elde etmekte; zarar olduğu dönemlerde ise kar payı alamamaktadırlar.

Kar Dağıtım (Ödeme) Şekilleri

- **Nakit Kar Dağıtımı:** Şirketlerin gerçekleştirecekleri kar payı ödemelerinin hissedarlara nakit olarak gerçekleştirilmesi.
- **Bedelsiz Hisse Senedi Verilmesi Şeklinde Kar Dağıtımı:** Şirketin likidite durumunun kar payı ödemeleri için yetersiz olması halinde kar dağıtımını bedelsiz hisse senedi verilmesi şeklinde yapılabilmektedir.
- **Hisse Senedi Bölünmesi Şeklinde Kar Dağıtımı:** Bu yöntemde şirketler mevcut sermaye bir değişiklik yapmadan mevcut hisse senetlerinin değerini daha küçük parçalara bölmek suretiyle hissedarlara yeni pay senedi vermektedir.

- **Hisse Senetlerinin Geri Alınması Şeklinde Kar Dağıtımı:** Bu yöntemde şirket elde edilen net karı piyasadaki hisse senetlerinin bir kısmını geri almada kullanmaktadır.
- **Karma Yöntemlerle Kar Dağıtımı:** Şirketler yatırım ve finansman politikalarının yanı sıra hissedarların beklentileri ve hisse senetlerinin sermaye piyasalarındaki durumu gibi değişkenleri de dikkate alarak karma ödeme yöntemleri kullanarak kar dağıtımı yapabilmektedirler.

Kar Dağıtım Mevzuatı

- Şirketlerin kar dağıtım uygulamaları öncelikle Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümlerine tabidir.
- TTK'ya göre şirketlerin kar dağıtabilmesi için uygun ve yeterli kaynak bulunmalı, önceki hesap dönemlerindeki zarar kapatılmış olmalı ve genel kurul karar almalıdır.
- Ayrıca şirketler TTK uyarınca birinci ve ikinci yedek akçe, ana sözleşmede öngörülmüşse ihtiyari yedek akçe ve genel kurul karar vermişse olağanüstü yedek akçe ayırmalıdır.

- TTK'ya göre şirketler, yıllık karın %25'i, ödenmiş sermayenin %25'ine ulaşıncaya kadar genel kanuni yedek akçe ayırmak zorundadır.
- Hissedarlara %5 kar payı dağıtımı yapılması ve birinci yedek akçe ayrılmasından sonra şirketler ikinci yedek akçe ayırmaktadır. İkinci yedek akçe dağıtılacak ikinci kar payı toplamının %10'u kadardır.
- Şirketlerin yönetim kurulu üyelerine kar payı vermeleri de uygulamada sıklıkla görülmektedir. Kanuni yedek akçeler ayrıldıktan, pay sahiplerine ödenmiş sermayenin %5'i oranında veya ana sözleşmede öngörülen daha yüksek bir oranda kar payı dağıtıldıktan sonra net kardan yönetim kurulu üyelerine pay verilebilmektedir.

Optimal Kar Dağıtımının Belirlenmesi

- Kar dağıtım kararlarının rasyonel olması için “şirketlerin gelecekteki büyümesini sürdürebilmesi için yatırımların ve çalışma sermayesinin finansmanından sonra dağıtılabılır nakit düzeyi nedir ve bunun ne kadarı dağıtılmak isteniyor?” ve “şirketlerin yatırım yapabileceği projelerin karlılığı nedir?” sorularının cevaplanması gerekmektedir.
- Kar dağıtımının hisse senetlerinin piyasa değerini etkilediği dikkate alındığında, yatırım fırsatları değerlendirilerek şirketlerin değerini en yüksek seviyeye çıkaracak olan kar dağıtımını optimal kar dağıtımını ifade etmektedir.